

Szerző: dr. Kása-Richlach Mónika
©Richlach Mónika ©Merosus Kft.

A borítón szereplő grafikát készítette: Burda Anna

Korrektor: Mosolygó-Marján Erzsébet

A kézirat lezárva: 2019. július 15.

ISBN 978-615-00-4227-5

Kiadja:
Merosus Kft., 2019-ben
Cím: 2330 Dunaharaszti, Bethlen G. utca 35.
e-mail: info@merosus.hu
www.merosus.hu
Felelős kiadó: dr. Kása-Richlach Mónika

Tördelés és nyomtatás: DePress Kft.
Felelős vezető: Mike Hanna ügyvezető

A kiadó minden jogot fenntart, beleértve a többszörözés, a mű bővített vagy rövidített kiadásának és átdolgozásának a jogát is. A kiadó írásbeli engedélye nélkül nem többszörözhető sem a teljes mű, sem annak része, tilos a művet vagy annak részleteit bármely formában vagy eszközzel reprodukálni, adatrendszerben tárolni. A szerző által kifejtett vélemények és nézetek a szerző sajátjai, így azok nem minősülnek jogi vagy más szakmai tanácsnak.

TARTALOMJEGYZÉK

I. KÉPBE AZ EMBER

1. Kt szabad fotózni és hogyan?	18
1.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	18
1.2. A személyiségl jogok és a magánélet védelme	18
1.3. A képmás védelme	21
Kit véd a jog?	
Miért részesül védelemben a képmás?	
Hogyan sérthetem meg a képmáshoz való jogot, azaz a másik személy személyiségi jogát?	
1.4. Kinek érvényes a hozzájárulása?	23
Miért fontos a cselekvőképességi szabályok ismerete?	
Mit jelent a hozzájárulás szempontjából, hogy valaki cselekvőképese?	
Mit jelent a hozzájárulás szempontjából, hogy valaki cselekvőképességében korlátozott?	
Mit jelent a hozzájárulás szempontjából, hogy valaki cselekvőképtelen?	
Összefoglalva	
1.5. Hogyan szerezhetem meg a hozzájárulást?	30
A hozzájárulásról	
Az alakiságról	
Mit jelent a ráutaló magatartás?	
Mi nem ráutaló magatartás?	
Mit jelent a hallgatólágos hozzájárulás?	
A szóbeli és írásbeli hozzájárulásról	
Legfontosabb tudnivalók a hozzájárulásról	
1.6. Első kivétel: tömegfelvétel	34
Hány fő a tömeg és hogyan szabad fotózni?	
Mi történik, ha „kiemelek” valakit a tömegből?	
1.7. Második kivétel: nyilvános közéleti szereplés	36
Kit tekinthetünk közéleti szereplőnek?	
Az Alkotmánybíróság szempontrendszere a közszereplői minőség megállapítására	
Hol, milyen helyzetben fotózhatjuk a közéleti szereplőket?	
A közszereplés szándéka	
A közszereplők „környezete”	
Szabad fotózni rendőröket?	
A bírósági tárgyalások	

1.8. Még néhány kivétel	44
Eltűnt vagy körözött személyek képmása	
Egységes arcképmás az okmányirodákban	
„Szakmai” portrék a személyi nyilvántartásokban	
Hivatalos intézkedések során készült fényképfelvétel	
A táblás fotózás	
Sportolók képmása és sportrendezvények	
Játékkaszinók, kártyatermek	
1.9. Gyakori tévhit a hozzájárulásokkal kapcsolatban	50
Több személy a fotón	
Zárt vagy titkos Facebook-csoportba, Messenger-csoportokba feltöltött fotók	
Ingyenes kiadványokban szereplő fotók	
Óvodai, iskolai ünnepeken, rendezvényeken készült fotók	
Utólagos hozzájárulás képkészítéshez	
A hozzájárulás kiterjesztése, azaz 2 in 1	
Hozzájárulás leporolva	
Eszméletlen, bódítószer hatása alatt álló személyek fotózása	
Visszavonhatatlanság	
Szabad felhasználás – átgondoltan	
Régi képekkel kapcsolatos jogok – óvatosan velük	
2. Következmények	60
2.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	60
2.2. Az első lépés	60
2.3. Ki léphet fel a személyiségi jogok védelmében?	61
2.4. Szankciórendszer	63
2.5. Felróhatóságtól független (OBJEKTÍV) szankciók	64
A jogsértés megtörténteének bírósági megállapítása	
A jogsértés abbahagyása és a jogsértő eltávolítása a további jogsértéstől	
Megfelelő elégtétel, és megfelelő nyilvánosság biztosítása	
A jogsértő saját költségén	
A sérelmes helyzet megszüntetése, a jogsértést megelőző állapot helyreállítása és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítése	
vagy jogsértő mivoltától való megfosztása	
A jogsértéssel elért vagyoni előny átengedése a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint	
2.6. A szubjektív szankciók	68
Sérelemdíj	
Kártérítés	

2.7. Képmásper	71
A megelőző eljárás	
A képmásper megindítása	

II. KÉPBEN A SZERZŐ

1. A védelem	77
1.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	77
Kire alkalmazhatók a könyvben leírt szabályok?	
1.2. Művész vagy nem művész, oly mindegy	78
Közömbös a védelem szempontjából...	
1.3. Szinte minden fotó védett (az egyéni, eredeti jellegről)	80
Mi utalhat a fénykép egyéni, eredeti jellegére?	
Biztosan nem tekinthető egyéni, eredeti jellegűnek a kép...	
A megfelelő gyűjtőtávolság kevés a védelemhez	
Tárgyfotókat kreatívan!	
A házilagosan elkészített képek is lehetnek védettek	
Sajátos fényviszonyok és zsánerképek előnyben	
1.4. Túlélő alkotások (a védelmi időről)	84
Hogyan számoljunk, ha ismeretlen a fotós?	
2. A fotós szerzői jogai	86
2.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	86
2.2. Van, amit nem lehet megvásárolni (a szerzői jogok összességéről)	86
Munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban a szabályok eltérnek	
2.3. A személyhez fűződő jogok	89
A) A mű nyilvánosságra hozatala	
A megrendelésre készült képmások nyilvánosságra hozatala	
Ki, kinek és mi alapján ad hozzájárulást, bejegyzést, engedélyt?	
Ha a fotós halála után kerül elő néhány fénykép...	
Meggondolhatja magát a fotós, ha már megadta az engedélyt a nyilvánosságra hozatalhoz?	
Eltérő szabályok munkaviszonyban vagy más hasonló jogviszonyban	
„megalkotott” fotó esetén	
B) A név feltüntetése	
Hogyan kerülhetjük el legkönnyebben a képlopás látszatát?	
Tehát megsérthetjük a szerző névjogát, ha...	
Hol és hogyan tüntessük fel a nevet?	

A fotós dönthet úgy is, hogy MÁS (felvett) néven, azaz ÁLNÉVEN kéri a neve feltüntetését	
Bizonyos esetekben jogszerű, ha elmarad a névfeltüntetés	
C) A mű integritása – a mű egységének a védelme	101
Elhatárolási szempontok	
A munkáltató változtathat a fényképfelvételen	
2.4. A tiplikus felhasználási módok és a szabad felhasználás	102
Köznyelvi megfeleltetés – fordítókulcs	
A) A többszörözés joga	105
A magáncélú másolás megengedett	
Mi történik, ha olyan oldalról másolunk fotókat, amelyekre nem volt jogszerű a feltöltés?	
Díjfizetés és a szerző engedélye nélkül szabad másolni...	
B) A terjesztés joga	108
A szabad felhasználás és a terjesztés	
A látképet is szabad terjeszteni, kivéve, amikor nem	
C) A nyilvános előadás joga	110
Hogyan és hol szabad bemutatni, kivetíteni a fotókat, a szerző engedélye nélkül?	
D) A mű nyilvánossághoz való közvetítésének joga	114
A legfontosabb tudnivalók	
Szabad felhasználás	
E) Az átdolgozás joga	116
A fényképfelhasználás szintjei, ha más művét vesszük alapul	
Szabad felhasználás	
A paródia	
F) Kiállítás	119
A kiállításra vonatkozó néhány szabály	
Nyilvános és nem nyilvános kiállítások	
A kiállítások és a szabad felhasználás	
3. Hogyan engedélyezzük a fotók felhasználását?	123
3.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	123
3.2. Miért és hogyan kötünk felhasználási szerződést?	124
Mi tekinthető írásba foglalt szerződésnek?	
A reklámozás céljára megrendelt mű	
3.3. Az átgondolandó kérdések minimuma	139
Nem írásbeli a felhasználási szerződés	
A felek „csak” megbízási és vállalkozási szerződést kötnek, amely hiányos	
Nem beazonosítható, hogy ki adja az engedélyt is kinek	

Nem beazonosítható a mű	
„Hallgat” a szerződés a kizárólagosságról	
„Hallgat” a szerződés a fotós felhasználási lehetőségeiről	
„Hallgat” a szerződés a felhasználási területről	
„Hallgat” a szerződés a felhasználás időtartamáról	
Nem rendelkezik kielégítően a szerződés a felhasználási módokról és azok mértékéről	
„Hallgat” a szerződés arról, hogy harmadik személyre átruházható-e az engedély	
„Hallgat” a szerződés a mű átdolgozásáról	
„Hallgat” a szerződés a jogdíjról	
4. A fotóművészeti alkotások közös Jogkezelése	147
4.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	147
4.2. Miért van szükség közös Jogkezelésre?	147
4.3. A közös Jogkezelés alapja	148
Törvényi előírás	
Megbízás alapján...	
4.4. Milyen kérelemmel fordulhatunk a közös Jogkezelőhöz felhasználóként?	152
5. Mit tehetünk, ha megsértik a szerzői Jogainkat?	156
5.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	156
5.2. Fellépés a szerzői Jogok megsértése esetén	156
Ki léphet fel?	
Ki ellen léphetünk fel?	
5.3. Eltávolították a vízjelet?	160
5.4. Mielőtt bírósághoz fordulunk	161
5.5. Internetes Jogsértés esetén	162
5.6. Polgári Jogi Jogérvényesítés	166
A jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása	
A jogsértés abbahagyása, a jogsértő eltávolítása	
Elégtétel és nyilvánosság	
Adatszolgáltatás a jogsértéssel érintett dolgokról, a résztvevőkről és az üzleti kapcsolatokról	
A jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése	
A sérelmes helyzet megszüntetése, megelőző állapot helyreállítása, lefoglalás, átadás, forgalomból visszahívás, kivonás, megsemmisítés	

III. KÉPBE A SZEMÉLYES ADAT

1. Adatvédelmi minimum fotósoknak	171
1.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	171
1.2. Milyen adatkezelési műveleteket végez egy fotós?	172
1.3. A magáncélú adatkezelés	174
1.4. További fontos körülmények	177
Hol kell alkalmazni az adatvédelmi szabályokat?	
Nem csak digitális fotók léteznek	
A fotós vállalkozásoknak szükséges-e adatvédelmi tisztviselőt alkalmazniuk?	
1.5. Milyen személyes adatokat kezel egy fotós?	179
Mi a személyes adat?	
1.6. Kezelnek a fotósok különleges adatot?	181
Mikor tekinthető különleges adatnak egy fénykép?	
A biometrikus adat fogalma	
Az egészségügyi információt hordozó képek	
Szükséges vizsgálni a kép tartalmát vagy sem?	
Mit jelent a kifejezett hozzájárulás?	
1.7. Adatkezelési alapelvek fotósoknak	185
Jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság	
Célhoz kötöttség	
Adattakarékosság	
Pontosság	
Korlátozott tárolhatóság	
Integritás és bizalmas jelleg	
Elszámoltathatóság	
1.8. Adatkezelő vagy adatfeldolgozó a fotós?	193
Az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalma	
2. Minimum adatvédelmi dokumentáció a fotósoknak	196
2.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	196
2.2. Nem adatvédelmi dokumentumok	196
2.3. Adatkezelési tevékenységek nyilvántartása	198
Kötelező adatvédelmi nyilvántartást vezetni?	
Kinek nem kötelező vezetni a nyilvántartást?	
Miért jó, ha készítünk nyilvántartást?	

Mit tartalmazzon a nyilvántartás?	
Mit tegyen az a fotós, aki adatfeldolgozó?	
2.4. Adatkezelési tájékoztatók	207
Mi írja elő az adatkezelési tájékoztatást?	
Mit tartalmazzon a tájékoztatás? (Benne: jogalapok, harmadik országok, hozzájárulás érvényessége, érintetti jogok)	
Hány tájékoztatást készítsünk?	
Mikor tájékoztassuk a megrendelőinket, modelljeinket?	
Összefoglaló, ellenőrző lista, milyen pontokból álljon a tájékoztatás?	
2.5. Adatfeldolgozói szerződések	234
Mi írja elő?	
Mit tartalmazzon az egyedi adatfeldolgozói szerződés?	
2.6. Incidens nyilvántartás	242
Mi az adatvédelmi incidens?	
Példák az incidensekre	
Mit tegyünk, ha incidens történt?	
Mit tartalmazzon az adatvédelmi incidens nyilvántartás?	
Ki kit értesítsen incidens esetén?	
2.7. Érdekmérlegelési tesztek	248
Miért készítjük?	
Hogyan készítsük?	
3. A hatóság és a fényképfelvételek	252
3.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	252
3.2. A fotósok és a GDPR	253
3.3. A 16–18 évesek hozzájárulása a fényképfelvételek kezeléséhez	255
3.4. Mi a tömegfelvétel jogalapja?	259
3.5. Kényszerítő erő az iskolákban	260
3.6. Munkahelyi fényképfelvételek	264
3.7. A művészeti célú felvételek problémája	266
3.8. Rendezvényfotó	268
3.9. A fényképek felhasználása vélt vagy valós jogsértésre adott válaszként	269

IV. MASSZÍV TÉVHITEK

1. Enyém, tiéd, övé... klé a kép?	272
1.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	272
1.2. A fénykép tulajdonjoga	272
2. Cserében megjelöllek	278
2.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	278
2.2. Miért ennyire problémás a névfeltüntetés?	278
2.3. Hogyan tüntessük fel a szerző nevét?	282
3. Licenc	286
3.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	286
3.2. Mi az a LICENC / LICENCE / LICENSE / LICENSZ / LISZENC / LISZENSZ?	286
3.3. A copyright jel – ©	288
3.4. A Creative Commons licenc	288
4. képÉHSÉG	295
4.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	295
4.2. Mik azok a stockfotók?	295
4.3. A közvetítők	296
4.4. Milyen az Ideális képügynökség?	297
5. Amit szabad Jupiternek...	300
5.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	300
5.2. Mit vállalunk, ha regisztrálunk egy közösségi oldalra?	300
5.3. A közösségi oldalnak adott engedély részletei	302
5.4. Mit tegyünk, ha megsértik a közösségi oldalakon a szerzői jogainkat?	304
5.5. Mit tegyünk, ha megsértik a közösségi oldalon a személyiségi jogainkat?	306

6. A TFCD / TFP fotózás	309
6.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	309
6.2. Mit jelent az a szó, hogy TFCD?	309
6.3. A TFCD/TFP NEM INGYENFOTÓZÁST JELENT	311
6.4. Gyakori tévhltek a TFCD fotózással kapcsolatban	312
7. Hosszú tél	316
7.1. Kinek ajánlom ezt a fejezetet?	316
7.2. Elhunyt személyek képmásának a védelme	316
7.3. Elhunyt szerző alkotásai	319
7.4. Elhunyt személyek személyes adatai	321

V. FOTÓS LESZEK ÍGY VAGY ÚGY

1. Kinek ajánlom ezt a részt?	325
2. Képesítéshez kötött tevékenység a fotózás?	325
2.1. Kifogások és tévhltek mindlg vannak	326
2.2. A fotózással összefüggő tevékenységek	326
2.3. Egyéni vállalkozók tevékenységei	327
2.4. Egyéni cégek és gazdasági társaságok tevékenységei	329
3. Milyen képesítés fogadható el?	330
3.1. A vonatkozó rendelet előírásai	330
3.2. A szakiránynak megfelelő más szakképesítések	330
3.3. Ellenőrizl valaki, hogy megszereztük-e a képesítést?	333
4. OKJ képzésben résztvevő fotósok jogi ismeretel	335
5. Összefoglalás	341
Ábrák és táblázatok jegyzéke	342
IRODALOMJEGYZÉK	345